

На основу члана 40 Закона о спорту (Службени гласник Републике Србије број 10/16) и чл. 41 став 5 Статута Планинарског савеза Србије (у даљем тексту ПСС), Управни одбор ПСС на редовној седници одржаној 31. 05. 2017. године, доноси

П Р А В И Л Н И К О БЕЗБЕДНОМ ИЗВОЂЕЊУ ПЛАНИНАРСКИХ АКТИВНОСТИ

I – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Циљ и задаци Правилника

Правилник:

- утврђује правила о припреми и извођењу планинарских активности (у даљем тексту-акција);
- доприноси спречавању или смањењу броја повреда и несрећа са тешким и најтежим последицама на акцијама (у даљем тексту- незгоде или несреће);
- утврђује улогу, задатке и одговорност управних одбора, водича планинарских акција и вођа акција служби и одсека (у даљем тексту-водича), као и учесника за безбедно извођење акција;
- прописује поступке у припреми и извођењу акција;
- обезбеђује да одговарају сви због чијих је пропуста или грешака, настала незгода или несрећа и својим одредбама помаже у могућој истрази или у судском поступку за утврђивање одговорности.

Члан 2

Обавезност примене Правилника

Овај Правилник су дужни да примењују планинарска друштва и клубови (у даљем тексту - друштва), службе и одсеци Планинарског савеза Србије

II – ОРГАНИЗАТОРИ АКЦИЈА И ЊИХОВЕ ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ

Члан 3

Организатори акција су: ПСС, Територијални савези непосредно, као и Планинарско спортске организације/Клубови чланови ПСС (у даљем тексту- ПСО/Клуб), службе и одсеци, који у име или под покровитељством савеза, или самостално организују акције.

Организатори акције дужни су да:

- сачине план припреме и извођења акције и размотре извештај о њеном извршењу;
- обавесте бар један клуб са територије на којој је предвиђено извођење акције, о датуму, времену и маршрути акције;
- анализирају акцију на којој се догодила незгода или несрећа и утврде да ли постоји одговорност организатора, водича и учесника за њен настанак;
- процењују да ли постоје разлози за покретање дисциплинског поступка;
- суспендују одговорне до окончања дисциплинског поступка;
- комисији за превентиву и безбедност у року од 7 дана доставе попуњени образац о несрећи (Образац 010) који се налази на интернет страници ПСС;
- организатори акција, посебно спортски пењачи, спелеолози, драј-тулинг пењачи дужни су да на уређеним пењалиштима – вежбалиштима којима је могуће прићи одозго пре употребе, очисте смер од нестабилног камења и

комада леда, провере сидришта и опрему, обезбеде пут за евакуацију до места до којег може да приђе возило, обезбеде средстава за прву помоћ и транспорт, одреде безбедну зону а у зону ризика допусте приступ само лицима са пењачким шлемом на глави а на пењалиште – вежбалиште само одговарајуће обученим, а онима на обуци уз присуство инструктора или демонстратора.

Члан 4

Горска служба спасавања (у даљем тексту- ГСС) о незгоди или несрећи на акцији, коју је обезбеђивала, доставља попуњен образац извештаја прописан од стране ПСС и доставља га организатору и ПСС.

Члан 5

Уколико организатор у случају незгоде или несреће не поступи према одредбама члана 3 овог правилника, ПСС, независно од организатора акције, утврђује да ли постоје разлози за покретање дисциплинског поступка пред Већем части или дисциплинским судијом ПСС и за суспензију одговорних.

Члан 6

Организатори и водичи акција, који су предузели мере предвиђене овим Правилником, не сnose одговорност уколико је незгода или несрећа настала због више силе, или кривицом повређеног, односно унесређеног или другог учесника.

Члан 7

Организатори акција су обавезни да са овим Правилником упознају чланове ПСО/Клуба - почетнике, који ће то потврдити потписом на приступници, а она треба да садржи и потврду да су упознати са Правилником. Водичи су обавезни да омогуће учествовање на акцијама само онима који у односу на врсту, природу и степен тежине акције имају потребно искуство и знање стечено обуком према програму ПСС, или иностраном програму који признаје ПСС као и примерену кондицију.

Потребно искуство и знање наведено у претходном ставу првенствено је одговорност учесника, а на захтевним успонима (зимским, високогорским, техничким, великим висинама,...) одговорност за проверу способности и опремљености учесника у име организатора проверава водич на припремним акцијама.

Организатори који на акције у посебним случајевима, воде/прихватају учешће необучених и неопремљених грађана који нису чланови планинарске организације, дужни су да то чине само на акцијама које су такве природе да не захтевају посебну обученост и опремљеност (нпр. посебна зимска опрема, техничка опрема...).

III – ОРГАНИЗАЦИЈА АКЦИЈА

Члан 8 Листа водича

Управни органи ПСО/Клубова, служби и одсека, усвајају план акција крајем текуће за наредну годину на основу предлога водича и чланова ПСО/Клуба. Листу водича утврђују на основу резултата постигнутих у претходној години и прилива чланова, који су у међувремену завршили обуку за водиче према програму ПСС.

Члан 9 Годишњи план акција

Акције служби и одсека планирају, припремају и спроводе њихови припадници према овом Правилнику и њиховим стручним правилима, које је усвојио ПСС, водећи рачуна о календару акција ПСС.

Члан 10

Годишњи план може да се мења одлуком управног органа. Акцију водич објављује најмање 15 дана пре одржавања.

Члан 11

Управни органи у књизи записника евидентирају најављене, као и остварене акције, уз навођење битних детаља.

Члан 12

Објава акције мора да садржи све податке који учеснику омогућују да процени своју психофизичку припремљеност, обученост и опремљеност, на основу којих одлучује о учествовању.

Члан 13

Водичи предају ПСО/Клубовима извештаје о изведеним акцијама који се архивирају и служе за припрему истих или сличних акција.

Члан 14

Акције које нису најављене, ни на један начин не могу се уврстити у годишњи извештај о раду ПСО/Клубова или служби и одсека.

IV – ВОДИЧ

Члан 15

Водич може да води само у оквиру овлашћења које је добио стеченом лиценцом по завршеној обуци према важећим правилницима ПСС.

Члан 16

Водич мора:

- да поседује одговарајућу физичку и психичку спремност, као и искуство;

- да наступа одлучно у доношењу и спровођењу сопствених одлука;
- да има педагошки однос према учесницима;
- да познаје терен на који води, као и прилаз одредишту, или да обезбеди локалног лиценцираног водича ПСС;
- да има одговарајућу обућу, одећу и опрему.

Алинеја 4 овог члана се не односи на истраживачке акције, алпинистичке успоне, првенствене успоне, као и силаске у јаме и пећине. Водич и тада мора располагати доступним подацима значајним за безбедност, са којима је дужан да унапред упозна учеснике и да им укаже на посебан карактер акције.

Водич је дужан да пре поласка на успон прибави најновију метеоролошку прогнозу, да се, уколико је група у дому, посаветује са домаром или дежурним чланом ПСО/Клуба чији је дом, са искуснијим учесницима и потом процени изгледе временских прилика и одлучи да ли ће група наставити кретање ка циљу, одложити полазак или одустати.

Водич је такође дужан:

- да на успону, при наговештају погоршања времена, донесе неопозиву одлуку о повратку, не подлежући притисцима да се успон настави;
- да у кретању, водећи рачуна о конфигурацији терена, распоред учесника у колони прилагоди њиховом искуству и физичкој припремљености;
- да на лавинозном терену постави осматрача, а колону води правцем најмање опасним за покретање лавина, да да упутства о кретању, растојању између учесника и избегавању стварања буке, као и о поступању ако се лавина покрене и захвати учеснике;
- да за време грмљавине на отвореном простору одреди растојање између учесника не мање од петнаест метара и да не дозволи груписање под или у близини објеката истакнутих у односу на тло;
- да наложи учесницима да искључе мобилне телефоне, а металне предмете одложе на најмање петнаест метара удаљености, уколико то околности и терен дозвољавају;
- да члана или чланове групе који својим поступком угрози/е себе или групу, безбедно врати у дом, односно логор, уколико је то могуће, уколико није, да га/их пред осталим учесницима обавести да више није/нису чланови групе и да водич не сноси одговорност за последице њихових поступака;
- да своје знање и искуство, у потребној мери и у погодном тренутку преноси на учеснике.

Одговорност

Члан 17

Водич је одговоран ако се као последица лоше припремљене акције његове одлуке лоше процене или се догоди незгода или несрећа.

Члан 8

Водич не сноси одговорност за незгду или несрећу:

- ако се у припреми и извођењу акције доследно придржавао одредаба овог Правилника;
- уколико је незгода или несрећа последица самовоље учесника, његовог неопрезног и недисциплинованог понашања, односно непоштовања сугестија, савета, упутстава или захтева водича;
- уколико је до незгоде или несреће дошло услед више силе.

V – УЧЕСНИК АКЦИЈЕ

Основни услови за учествовање у планинарским акцијама

Члан 19

Учесник акције треба да буде обавештен о:

- терену на којем се акција изводи;
- тежини акције (физичка и техничка захтевност);
- програму акције;
- правилима понашања у планини и објектима.

Учесник акције такође треба:

- да буде обучен према одговарајућем програму ПСС, или иностраном програму који признаје ПСС;
- да буде опремљен одговарајућом обућом, одећом, опремом и снабдевен храном, водом, средствима прве помоћи;
- да буде психофизички припремљен.

Пријављивање на акцију

Члан 20

Учесник акције, пре пријављивања, дужан је да процени да ли врста и тежина акције одговара његовој физичкој и психичкој припремљености и здравственом стању, искуству и опремљености. Уколико су ови критеријуми испуњени, учесник се пријављује водичу разјашњавајући са њим све што му није јасно из програма.

Обавезе учесника акције

Члан 21

Учесник акције је дужан да се обавести о припреми, организацији и извођењу акције, да се придржава одредаба овог Правилника и писаних и усмених упутстава водича, његових сугестија, савета и захтева.

Одговорност учесника акције

Члан 22

Непоштовање било које одредбе чланова 19, 20 и 21 може да доведе до повреде или несреће, са свим последицама за учесника и групу, у ком случају је учесник одговоран за њих

VI – ЗДРАВСТВЕНО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ

Превентива

Члан 23

Учесник акције са здравственим проблемима обавезан је да се пре поласка на акцију саветује са лекаром, а непунлетни са родитељима, који водичу дају писану сагласност за учествовање.

У акцијама не могу учествовати лица под дејством алкохола, психоактивних супстанци и допинг средстава, лица која нарушавају ред, мир и чине друге прекршаје наведене у Правилнику о дисциплинској и материјалној одговорности ПСС-а.

Водич је дужан:

- да учеснике обавести о средствима прве помоћи која су дужни да понесу: завој, газу, ханзапласт и дезинфекционо средство, да по потреби обезбеди торбицу прве помоћи за колективну употребу.

- планинарска организација и водич, по могућности, обезбеђују на тешким и дугим акцијама учествовање лекара или медицинске сестре.

Републичке акције из Плана акција ПСС које организује ПСС или у његово име ПСО/Клуб, изводе се уз обавезно учествовање ГСС, као и друге акције са великим бројем учесника.

Водич и сви учесници акције су дужни да безусловно извршавају упутства и одлуке вође тима ГСС који обезбеђује акцију.

Осигурање учесника акције

Члан 24

Сваки учесник акције у иностранству мора бити осигуран према условима које прописује држава у којој се акција изводи.

Поступак у случају несреће

Члан 25

Водич акције је обавезан да унапред упозна процедуру пријављивања несреће на акцији, а у случају потребе организује јављање најближој станици ГСС, полицији, хитној помоћи и најближој медицинској установи. Уколико се акција одржава у иностранству, водич мора бити упознат са правилима и поступком повратка у земљу повређеног, односно преносу настрадалог.

VII – ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ

Члан 26

У случају кршења одредби овог Правилника, водич, руководилац такмичења или учесник, (проверити у Статуту) покреће дисциплински поступак пред надлежним Већем части или дисциплинским судијом, на основу: извештаја водича акције, или заменика, изјаве прекршиоца/лаца у писаном облику, изјаве сведока - учесника акције и других сведока у писаном облику, извештаја ГСС уколико постоји, пријаве управног органа ПСС за планинарска друштва, односно начелништава одсека и служби и записника државних органа, уколико постоје.

Уколико водич акције или руководилац такмичења у случају прекршаја учесника не поднесу предлог за покретање дисциплинског поступка, управни орган организатора преиспитује одговорност водича односно руководиоца такмичења, примењујући одредбе овог Правилника.

Члан 27

Уколико се не поштује и крши овај Правилник, примењиваће се Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности ПСС-а као и по статуту ПСС-а.

VIII – ОБЈАШЊЕЊЕ И ТУМАЧЕЊЕ ПРАВИЛНИКА

Члан 29

Објашњења о одредбама овог Правилника могу давати ПСО/Клубови својим члановима, а тумачење на основу писаног захтева даје Управни одбор ПСС у писаном облику.

IX – ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 30

Овај Правилник се може допуњавати и мењати на начин на који је донет.

X – СТУПАЊЕ НА СНАГУ И ПРИМЕНА

Члан 31

Овај Правилник ступа на снагу са даном доношења.

Даном ступања на снагу овог правилника, престаје да важи Правилник о безбедности и одговорности у извођењу планинарских активности усвојен 13.11.1999. а допуњен 11.12.2014.

Председник
Комисије за превентиву и
безбедност у планинама

(Ненад Трипковић)

Председник
Планинарског савеза Србије

(Борис М. Мићић)

